

N:o 112.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 maj 1899.
 — — — — — Andra Kammaren — 10 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående anläggning af en
 centralverkstad för reparation af lokomotiv för mellersta
 och södra Sveriges statsbanor.*

(Statsutskottets utlåtande n:o 77.)

Till Konungen.

I proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1900 å riksstatens sjuette hufvudtitel anvisa 2,228,600 kronor till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik. Af det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 13 januari 1899 inhemtas, att af den sålunda äskade summan ett belopp af 350,000 kronor afses för påbörjande af anläggning vid Örebro af en centralverkstad för reparation af lokomotiv. Sedan Riksdagen i skrifvelse den 23 sistlidne mars tillkännagifvit sitt beslut i anledning af Eders Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning i hvad den angår öfriga ifrågasatta byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik, får Riksdagen nu meddela det beslut, Riksdagen fattat beträffande förslaget om verkstadsanläggning vid Örebro.

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 25 Häft. (N:is 112—118.) 1

Otillräckligheten af de verkstäder, som för närvarande finnas, för reparation af de mellersta och södra statsbanornas lokomotiv, har synts Riksdagen vara till fullo ådagalagd, och frågan om beredande af ett större antal platser för sådana reparationer torde så mycket mindre kunna undanskjutas, som den fortgående utvidgningen af statsbanesystemet i förening med den stigande rörelsen å de redan trafikerade jernvägarne år för år föränleder en betydande tillökning af den rullande materielen. På sätt jernvägsstyrelsen framhållit, lärer ifrågavarande ändamål icke lämpligen kunna vinnas genom utvidgning af nuvarande verkstäder för lokomotiv-reparationer, och med afseende å dessa verkstäders belägenhet vid kusten tala ock viktiga strategiska skäl mot en sådan anordning. Å andra sidan torde, såsom erfarenheten från utlandet gifver vid handen, stora fördelar beredas genom anslutning till systemet med en centralverkstad för större reparationer, och jernvägsstyrelsen har ock funnit sig böra i detta syfte göra framställning.

Genom den verkstadsanläggning, som jernvägsstyrelsen ansett böra nu närmast komma till utförande, och för hvilken kostnaden beräknats till 500,000 kronor, hvaraf 350,000 skulle utgå under nästkommande år, skulle beredas 20 nya reparationsplatser för lokomotiv, men med hänsyn till framtida behof har det befunnits vara tillrädligt, att verkstaden anlades så, att den utan svårighet kunde utvidgas med ytterligare 40 dylika platser. Det synes ock Riksdagen vare af nödig förtänksamhet påkalladt, att det område, som anvisas för den nya centralverkstaden för lokomotiv-reparationer, lemnar fullt tillräckligt utrymme för den sålunda förutsedda utvidgningen och jemväl möjliggör anläggning derstädes af en måhända framdeles erforderlig ny vagnreparationsverkstad.

Hvad angår den ort, der den nya centralverkstaden skulle förläggas, har dels Motala, dels Örebro föreslagits. Med afseende å belägenheten inom statens jernvägsnät synas båda dessa orter kunna för ändamålet ifrågakomma; dock torde, efter det Örebro genom statsbana kommit i förbindelse med Krylbo, denna stad genom ett mera centralt läge i angifna hänseendet hafva något företräde framför Motala.

Af stor vikt för frågans afgörande är gifvetvis det jordområde, som kan för anläggningen disponeras. Vid Motala skulle härtill kunna användas en nära jernvägsstationen belägen hagmark, tillhörande kronohemmanet Dufvedal. Genom att för ändamålet taga i anspråk detta område, skulle ett åtminstone någorlunda tillräckligt utrymme kunna vinnas för verkstaden, dock icke för de nödvändiga uppställnings- och vexlingsspåren.

För möjliggörande af verkstadens utvidgning måste emellertid angränsande, enskild mark inköpas, och i allt fall skulle särskilda kostnader förmedlas genom byggandet af ny landsväg i stället för den nuvarande, som går tvärs igenom den för anläggningen afsedda hagmarken.

Vid en jmförelse mellan omförmälda byggnadsplats vid Motala och de af jernvägsstyrelsen för ändamålet förordade Alnängarne vid Örebro, synes emellertid sistnämnda område otvifvelaktigt erbjuda betydligt större fördelar särskildt genom dess för anläggningen synnerligen lämpliga figur och stora utsträckning samt särdeles gynsamma belägenhet invid jernvägsstationen.

Riksdagen har med hänsyn till de vattenfall, staten eger i Motala ström, sökt vinna kännedom, huruvida dessa vattenfall skulle kunna med fördel användas till åstadkommande af den för verkstaden behöfliga drifkraft och belysning. Enligt från jernvägsstyrelsen lemnad uppgift skulle för verkstaden med den omfattning, hvaruti den närmast borde komma till utförande, erfordras 60 hästkrafter, men vid den utvidgning, som för framtiden ställts i utsigt, komme kraftbehovet att uppgå till 250 hästkrafter. Genom kraftens framställande med ångmaskin beräknas den årliga kostnaden i förra fallet belöpa sig till 8,400 kronor och i senare fallet till 27,500 kronor. I Örebro kunde emellertid elektrisk kraft för ändamålet förhyras från enskildt bolag; och beräknad efter dess allmänna taxa, hvaruti dock någon nedsättning borde kunna betingas för statens ifrågavarande förbrukning, skulle den årliga kostnaden för verkstadens kraftbehof utgöra respektive 6,450 och 25,000 kronor. Det har syntes Riksdagen böra utrönas, huruvida för en verkstadsanläggning i Motala kostnaden för kraften skulle ställa sig väsentligt lägre, derest för detta ändamål statens vattenfall i Motala ström toges i anspråk. Efter uppdrag af jernvägsstyrelsen har ock utredning verkstälts angående tillgodogörande af denna statens vattenkraft och särskildt rörande dess användning för drifvande af ifrågavarande reparationsverkstad. Denna utredning har emellertid gifvit till resultat, att under nuvarande förhållanden icke någon ekonomisk vinst kan beredas en ifrågasatt jernvägsverkstad vid Motala genom användande af statens vattenkraft i Motala ström samt att denna kraft allt framgent lämpligast kan göras vinstgifvande genom uthyrning till enskilda personer eller bolag.

Med afseende å de upplysningar, som genom berörde utredning vunnits, och då enligt hvad ofvan anförts den för verkstadsanläggningen föreslagna platsen vid Örebro i flera afseenden har afgjort företräde framför det

för ändamålet ifrågasatta område vid Motala, har Riksdagen icke tvekat att lemna bifall till Eders Kongl. Maj:ts på jernvägsstyrelsens hemställda grundade förslag i ämnet.

Riksdagen har alltså till påbörjande af anläggning vid Örebro af en centralverkstad för reparation af lokomotiv, för år 1900 å riksstatens sjette hufvudtitel anvisat 350,000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1899.

Med undersätlig vördnad.